

САНГА ОЛОХ

Чурапчы улуунун хаһыата

2004 сыл
ОҕУШНЫ
17 КҮНӨ
СУБУОТА
№ 86
(9147)

ЧУРАПЧЫГА-ПРАВИТЕЛЬСТВО ПРЕДСЕДАТЕЛИН СОЛБУЙААЧЫ Д.Ф. НАУМОВ

олуоран Правительство кээк уочараттаах дыһаллары ыһытын биликтэн турар, салгы бу объекка сыһаннаах министерстволар, ведомстволар салааларчыларын тылларын истэргэ этэр. Бастаан тыл ылар Илин эгэрдээк эрауэниүүр-эксплуатационнай управление (РЭУ) начальнига И.Д.Осипов. Кини Өлүкэ уутун өрүстэн Демьян Бедный аатынан насоснай станция бэс ыйын 1 күнүттэн хаһайдырын, бу кэмгэ 1,5 мөл. кубометр эро уу ыһытыллыта кыратын билинэ. Ууу ыһыты электро-уоту төлөһүүттэн уонна Өлүкэ хаһааннаабытынан хойутаабыт. Билигин ууу өрүстөн Табаҕаҕа диэри бэс насоснай станция (иккилин булан) сукуйаннар, Бүтэйдээххэ диэри ыһаллар. Итинэн 900 тыһ. кубометр уу сис нөгүө быраһылыбыт. Ууу ыһыты быһаан. Онон Табаҕаттан биер насоснай станцияны тохотон турар Бүтэйдээххэ адалан, икки станция тэнгэ үлөһүр усулуобуата тариллалар. Күн бүгүн өрүс уута Үрүн Күөлгэ аннылан, күөл таһыма тэнгизтэн эрэрэ этилинэ.

Уу ситимэ согуруу нэһиликтэринэн суолланан кэлэринэн, ону көрөр-истэр, үлэстэр сыһалар Дирингэ олохтоокторон анал биригээдэ үлэстэн эрэр. Иккис уу ситимэ (Бадымма-Нал) Суолаттан Төһүлү эбэс кутар. Манна 700 тыһ. кубометр уу тийибит. Бу икки уу ситиминэн быйыл барыта 7 мөл. 200 тыһ. кубометр уу аһаахтааҕа быһааннар. Ол иһигэр Чурапчыга 2 мөл. кубометр-тан ордук. Онук түбэлтэтигэр Сири-Холлобоско билингитэ бойотигэр 6 мөл. кубометр уу саллааһа бээр эбит буоллаҕына, ити 8 мөл. кубометр тийиэхтээх.

Эмэ бу үлэ атаммыт тэрилтэ специалиһа А.П.Протопопов ити барар ууттан ыһыты Таатта улуутугар быйыл 1 мөл. кубометр-тан тахсата тийиэхтээгин эттэ. Кини онуоха Кыта Күрүө уонна Хаһылы быһытара ситэ баардаһуулаах иккитэрин санапта. Сорук-уу аһар хас бөлүгөтүн ахсын сайынны водопровод тардылыахтаах итинэн ол эргин бээр күөлүгэр уулара толорулуустаах. Ол кэнэ уу салгы аһааһаахтаах. Быйыл сүрүннээн ууу улуустааҕы "Мелиоратор" ГУП онгоруу хаһаамыт Сири-Холлобоско водоема быһаарыт буоллаҕына, кэлэр сылларга маны Өлүкэ уу ситимэ быһаарыахтаах.

Ханнык баҕарар тулуу бырайыактан тутулуктаах. Ол туһунан Дьокуускайдаагы научнай-чинчийэр институт директора П.Ф.Федоров эттэ. Кини быйыл Кыһы, Ытык Күөл быһытара бырайыактамытын этэн турар, биги улууска Лампаҕа аһыллар-сабыллар быһыт онгоһулуктааҕын аҕына.

Таатта улуутун баһылыга М.А.Протопопов мэлдьи кураан-ныыр Чурапчы улуһа гидротехнической ситимини онорууга кууска ыһыбытын билигээтэ. Оттон Тааттага уу кэлэр түбэлтэтигэр туох да бэлэмэ сукутарын эттэ. Ол курдук, улуус сүрүнүнэн буор быһыттарынан эрэ олорор. Кини салгы быйыл Кыһыга, Чоркооҕо уонна Ытык Күөлгэ уу кириитэ кыратын аҕына. Өлүкэ уута кэлэригэр балаһыанээн туруктаах гидро-туулар бээр буолуохтаагытар тохтоото. Онон Кыһы уонна Ытык Күөл быһыттарыгар быйыл бырайыактыыр үлэһэр баран, эһилигиттэн үлэтэ сабаланыахтааҕын эттэ.

Оттон ылдыт А.Н.Семенов тыа сирин социальнай сайдыытыгар тохтоото. Онуоха болгомтону бюджетка көрүлүбүт үбү көдүүстээхтик туһаныа туһайда. Улуус Муннаҕын депутата И.Г.Макаров 20 тыһ. киһи нэһилииннэлээх улуус киһи сэлээннэтин проблемаларыгар тохтоото. Ол курдук, киһи-8 тыһынча киһи олорор нэһилииннэлээх пууна Президентскай программага ханан да кирибэтэрин аҕына. Оттон киһи сэлээннэс сүөгү сылтага э-биллэр. Мантан сылта ортотунан 600-700 тонна үт туттарылар. Холбурдаан эттээх, бу Холбоо курдук улахан нэһилик туттарар үлүгэр тэн. Иккитинэн, сэлээннэс сайынны уу ситимин тардыа тохтоото. Бу үлэни улуустааҕы олорор дьыа уонна комму-

нальней хаһаайыстыбага ГУП филиала ыһаахтаах дэммитэ эрэр, ону киһилэр билиммээк тыа хаһаайыстыбатын управлениета сүрүннүүр дьээнэр хардарыта быраһыаҕа сылдырын аҕына. Билингитэ депутат бойотин уокуругар 80 ылга сайынны водопровод тардыллан турар, өссө итинча ыл сайаахатынан үлэ-хачы хомуллубут. Ити эрэр ол водопроводу тарды үбүлэһинин 40%-гар эрэ тэн. Онон Иван Григорьевич маны Правительство ситэри үбүлүүгүгэр туруоруота.

"Мелиоратор" ГУП директора В.К.Колесов Сири-Холлобоско уула бүтүн Одьулуунга тийэрин иһитиннэрен турар, бу быһыага баар улахан уу саллааһа алдытылааҕын учуоттаан, ордук отуур холдуһаларга күн сарсынныттан быһыт ууу аһарын кыччаттар туһунан эттэ. Оттон ыллыы Тааттага 1 мөл. кубометр-тан ордук уу ыһыттар кыахтаах дьэ. Кини салгы уу ситимигэр үлэстэмиккэ тэрилтэ уопсайа 14 мөл. солк. ылар кээстэрин этэн, Програмаҕа кирибит тулуу үбэ кэлэригэр туруоруота.

Хаһылы нэһиликэтин бэрэстэбиитэлэ И.В.Саввин нэһилииннэ туһаныгар 5 км уһунаах уу турбата тардылыбытын, салгы 3 км турба үлэсэ бэриллээгин иһитиннэрдэ, ол кэнэ Харбала быһыта киһилэргэ туһалаабатын ахтан турар, 250 м усталаах, 50 см үрдүктээх сага быһыт тутуларыгар бадалаахтарын уонна ону бый-ылы бырайыаҕа киллэргэ эттэ. Олохтоокторон С.И.Сергеев санаатын үлөһүнэ. Кини уһун сылларга туруоруллубут Өлүкэ уута кэлбитин дьон-сэргэ маһагарын тирээтэ. Мээстээс согурут аһын олордууга, дэлэтингэ салгы турбалары тарды, мотордары булуу наадатыгар тохтоото. Лампа буор быһыта сууралла турарынан, манна шлюз-регуляторы оноруоха дьэ. М.П.Мартынов уу кэлитэ кээһиллээгин, наадалааҕын билинэн турар, кэлбит уу холдуһалары ыһытын, онно 60-ча киһи өлүү сирэ быһааммытын билигээтэ уонна ону олорууга көмө бээр буолуорун санапта. Манна даһатан, олохтооктор аһас сирдэргэ аһыга турбутун уонна ону суох онгоруу санааларын эһиллэр.

Хадар баһылыга В.В.Никонов уу кэлбит сирин сүрүнүнэн оту-маһы ыраастааһыҥа элбэх күн-чаас сүтэрин этэн турар, маннаах дьон үлэсэ төлөһүкээгин туруоруота. Таатта Ытык Күөлүн баһылыга Е.И.Павлов 1967-1968 сс. ууга барыттарын санапта. 1974 с. тутуллубут автомат буор быһыт быйылгы ууу тулуйбатах. Бу быһыага бырайыактыыр үлэ барыахтааҕын түргэттэргэ эттэ. Кини уонна да аһыттар улуус киһинэригэр кыһыҥы водоводу үлэ-лэтингэ санааларын үлөһинилэр.

Муннаҕы түмүктүүгүр Правительство Председателин сол-буяаччы Д.Ф.Наумов мэлдьи кураан-ныыр улууска былы-рыныгыттан уу айылгыта олохуйбутун билигээтэ. Өскөтө былы-рийн уу хаһаайыстыбатын тутуларын бырайыактааһын сиппит бу-оллаҕына, быйыл ол тутууларга ыһытыллыта биллэр, көстөр дэн-нэ. Кини салгы бу уу (водовод) улахан ситимигэр федеральнай үбүлээгин быһааннык баарыгар тохтоото. Өлүкэ уута сыл ахсын кэлэ дьэн турар, ону барытын мээстэтигэр хаһаана сатаабака, аһарар сөптөөбүн тоһоһоон билигээтэ. Холбоор, быйыл туолба-тах күөлү эһилигитэ уулуур кыах баар. Сыл ахсын онуоха сүөгү-нар усулуубу аһы баар дэннэ. Салгы оттоһуунга сорукутары ту-руорда. Түмүгэр бары тэрэһингэ, үлэсэ өйдөһүк-төйдөһүк сыһаннаһарга эттэ. Чопчулаан уу ситимигэр ууруллубут 1 солк. көдүүстээхтик туһанарга ааһан-сүөгүтэн үлэлиир наадатын холо-бурдаата.

Түмүгүр бу Чурапчыга буолбут муннах сүрүнүнэн Өлүкэ уутун туһаныа икки улууска сыһаннаах экономической-социальной суолталаах боротсукол ыһылына.

С.СМИРНИКОВА.

Хаартыска: муннах түгэлиттэн.

ЧӨЛ ОЛОХХО ТАРДЫҔАР АЛАҔАР НЭҢИЛИЭГЭ

Улууска чөл олоххо ыгырылаах Алаҕар нэһилиэгэр 820 киһи олорор. Алаҕар төрөөбүт төрүт түөлбөһүгэр олус бэриннэлээх үлэһит дьоннодоох, ыһыыр-туойар ыччаттардаах, сайдыа-уунууга өрүү күүрээннээхтик талаһар нэһилик буолар.

Бүтүгү туругууна нэһиликкэ 1443 сүөгү, 611 сүөгү иһилинэн тураллар. Ити иһиттэн "Чыалпара" тыа хаһаайыстыбатын кооперативыгар 570 сүөгү баар. Кооператив сыгыга племенной хаһаайыстыбаны тэриммитэ хаһыс да сыла. Селекционер-зоотехнигынан Проконий Ефимов бэһис сылын айымнылаахтык үлэһит, Алта сүлгүһүттээхтэр. Быйыл сайын Сатаҕайга ыһытыллыт республиканскай таһымнаах ат сүүрдүүгүгэр кыттаннар III-с мээ-стани ылан үөрэн-көтөн эргиллбиттэр. Ааспыт кыстык сылгыһыттарга олус ырахан этэ. Сылгы өлүүтэ, кулуннаһын элбээн кутталыны сүлдьүбүт. Ол да буоллар, былааннаах 50 сылгыларын племен-хаһаайыстыба буолалларын быһымынан атылыахтаахтар эбит.

"Чыалпара" ТХПК биер сүрүн дохуоту кил-лэрэр салаатынан саһылы иһитигэ үлэһитер племенной фермата буолар. 1974 сылтан бэт-тэк бу үлэни "Бастыҥ кыыл иһтээчи" аат

хаһаайына Феврелида Федотова Винокурова салайар. Кини кэргэнэ Петр Николаевич Ре-шетинов 1997 сыллааха "Россия тыатын хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитин" аатын ылыт. 1996 сыллааха саһылы иһитигэ пле-мерма буолбуттар. Петр Николаевич 1983 сыллааха 1 ийэ саһылтан 5,2 оһону ылыт. Киһилэр хас сыл ахсын республикаҕа ыһы-лар дьаарбанка-быһаапкаларга өрүү үрдүк таһымнаахтык кытан, дипломынынан наба-радаланаллар. Быйыл Феврелида Федотова 100 ийэ саһылтан 368 төрүүбү ылан, хас биер-дии ийэ саһылтан 3,6 оһону төрөттө.

"Чыалпара" ТХПК маны сэргэ 70 га сиргэ күөх маассаны ыспыт. От ыйын 13 күнүттэн арбаа Чипчэлики алаһыгар оҕо кирибиттэр. Оҕо 3 механизированнай аһардаах эвэно үлэ-лиир эбит. Чаһынай ыһалларан Гаврил Про-тодьяков Арбаа урэххэ, Федот Гоголев Саа-дыга, Хомустаах алаастарынан оттоон эрэл-лэр. Алаҕарга от үнүүтэ мөлтөх, онон от ыйын 20 күнүттэн сабалаан күргүмүнөн кири-и бы-лааннар. Отуур сирдэргэ да кыарабас, 1600-тэн эрэ таһа га сирдээхтэр.

Нэһиликкэ ынахтарын төрөөһүнэ эмиз хойутаата. Бу күнүгэр 130 хаһаайыстыба

үтүгүн туттараннар, күнгэ 3-түү т үтү Мар-гарита Свищева маастардаах Чыалпартааҕы аһын сыаҕа аһыар. Николай Матвеев салайар "Сонор" фирма тутуутун биригээдэтэ 110 мээ-стэлээх, икки этээстээх таас оҕула тутуу-гар бэс ыйыттан кэлэн үлэһитэн, кэлэр нэди-элэс көндөйүн бүтүрэр сорукутаах тутта сыйды-аллар. Нэһилик баһылыга Вячеслав Михайло-вич Тимофеев быһаҕы дьаһайытынан нэһилииннэс күлүгүн суботунууһууһаан 8х8 м кэннээх АТС уонна почта дьэтин көндөйүн ту-тан бүтүрбүттэр.Түннүктэр, аан холуодалара, кырыһа атаа онгоһуллубуттар. Билигин му-статын уонна үрдүн халтаһынарын хайыттар-сыйдыаллар. Дьыс олорчу тутуллан бүтэн ба-лаһан ыйыгар үлэсэ кириэхтээх.

Сидор Попов 6 киһилээх биригээдэтэ дет-садка сыһары 10х8 м кэннээх спортзал көндөйүн тутан бүтүрэн эрэр. Чыалпара бөһүлөгүн иһигэр 2 биэрээтэ усталаах киһи суолларын улуус киһини тэрилтэлэринэн онгорттордулар. Дьокуускайга уонна Чурапчыга олорор алаҕардар 110 тыһ., нэһилик олох-торо 40 тыһ. солк. көмөлөһөннөр сулуу онгоруоччулар уматыктарын, хамнастарын, аһыктарын төлөһөн, барытын аахсан

бутуллар.

От үлэтин кэмигэр Николай Лыткин, Петр Попов дьыс кэргэн лаабырын тэрийээри сый-дыаллар. Алаҕардаагы участкай баһылыа ыраһа Зинаида Семеновна Пестрякова салай-ар оҕо доруобуйатын көннөрөр, чэбдигирдэр лаабырыгар 10-тан тахса оҕо сыйынаа сыйды-аллар. Лаабыр сылтаа 2 сезонунан үлэлиир. Маны сэргэ Алаҕар оҕуопатын үөрэнээччилэр-э пришкольной участкаха огурууну, поми-дору, сүбүкүлэни, моркубу,3 о.д.а. огуруот аһын үүнэриинэн дьарыктаналлар.

Бэс ыйын 1 күнүттэн биер ый устата өлөн-гөрдөр этэрээттэр тэриллэн бөһүлөк иһин ыраастаабыттар. Быйыл оҕуопаны 28 оҕо бүтүрэн сити-хотуу аттестатын тутан, идэ ылар сырдик ырааах үөрэххэ туттарса бари-талаагылар. Алаҕар нэһиликэ билигин 67 сту-деннаах, 2 сэри ветераннаах: Гаврил Григо-рьевич Турантаев, Николай Васильевич Шело-мов. Ону таһынан 17 көһөрүлүү кыттылаах-тара олороллор. Дьэ, ити курдук чөл олоххо дьулуһар Алаҕар нэһиликэтин бүтүгү олоҕо.

Мария ГЕРАСИМОВА.

Үчүгэй киһи гүһүнүн

(ы р д ы г ы н а н) (ы д ь а а й а н)

— бааһа халсаан баран Гарсия Гарильеро

Телевизортан, радиотан түслэт, чыыннаах-хааннаах, бэйэтин туфунан өрө кууруулээхтик кэлсиир киһини улахан буукубаттан суруллар "үлэхит киһи" диэхтэрин сөп курдук. Оттон бүгүн мин кэлсиир киһим-күннэтэ көрсөр-алтылар дьоннорбуттан биридэстэрэ. Ис-иһиттэн сэмэй, биллэ-көстө сатаабат уратылаах. Ол эрэри дьон-сэргэ киинини "үлэхит" диэн ытыктаан заттыылларын мин өрүү истэ-лэччибин.

Гарсия Григорьевна 55 сн анараа өлүгүр. Амма оройусунун! Чакыр нәйилдизер Григорьевтар днз кэргэттигэр улкан бранон терөөбүз. Адамжа илтэ колхозтактар этэ. Гарсия акысы кылаалы бүтүрөн баран салгыш үөрөнөр сансалаах этэ да, дымтозуу баланыннатта, дыснорон табылгыт булган чаккыныкыттыгыа тийбөүтэ. Ол быыллар

Сэргэ Бэжээ юу-аа унтагч-мнэн үлзлэбита.

1973 сыллаахха дьоннору өлөөнөр, бырааттарын-балыстарын кытта тулайыах тула эргийэн хаалбыта. 25 саастах эдэр кыыс куустазэк санааны ылынып, бу оҕолору атактарыгар туруорар туһунар үлэ үйүгэр түспүтэ. 1979 сыллаахха Чуратчы Арыылааҕар көөн кэлэн "Чуратчы" соёлох Арыылаахтарың от-деленимтэтигэр мааныыксыттыан киирбэтэ. Ол кэмгэ аатырбыт пиялиеткалар, сыктар, социалистическай куоталаһылар үгүһүнэн ту-ору кэмнэрэ элэ.

Гарсия Варламов Алексей Степанович дийн хурдагдас наставнигга түсбэн урун илгэни дэбиллгигэ билэвэ аһаа толорон санатган-санга үрдэлтэ тахсан ислгитэ. Олыгтаа ымыгныкыт ыйнгыт-күрдмгэ, субэт-амата кинизкэ улахан төлүү булбула. Бмир сыл ити фермага үлэлтэ, бмир фуражын ынахтан 1820 кг үтүү зан бичугунай грам-танан набуравадаламыта. Онтон хонжор аһыллан үт ымын өсөө үрдэтан, билээн аһарбатах ыйе суох буолбута. "Сага олох" хабыкка ол кэмгэ бэчээтэнэр элбэх үүү ыбыгт бастыннар сводкаларыгар Гарсия Григорьевэ аата сотору-сотору тахсара. Сэр-гэстэте түрэр орденнаа ымыгныкыт Иване Михаил Иннокентьевичтаах фермаларын кыта квоталарын үлэллилэрэ.

Угүе маньхсыг суралзах-сундалсан-наах үлэтин туһулууллар: 1984 с. XII, 1988 с. XII кетиелгалар түмүктэринэн "Социалистический куоталары кыайлылаар" эиакторын кэбэрэделгэимитэ, 1986 с. "Идэтин чүүлү" дигэн ааты ылбыт, 1988 с. "Улукэ кибээн" аатынэн бэлгэтимитэ, итин тэһинэн граматалара, мээлэл суруктара, бэлгэтирэ үлүмэн дэбэх.

Үлэлзэбит сылларын тулунан: "Үлэбит сарууларда 6 чагстан сагаланара, кигиз устз

ырыбт. Барыта эг иилим үлэти азга, көпүн см
ыйа маарымнанан залынтыга кирибиппит.
Ынак маарсабай төрөөнүтүз фермага
түүнүзү сыйдан маныйрбт. Сага
төрөөбүт ныйрайдүзү саз ныйрай
көрөчүлүз ынактарыгар дүзү байыбт
көрибүт. Сайынтыг атуугар Дулга дүзү сай
ылыкка, күнүзү Мүз ферматыгар көрбүт.
Сыган, Кытаанак ошдөннелерин фермата
сыг хытта куоталарыбт.

Маны танын Уус-Алдан осмонунун ээ-
ныксыттарын кытта шөфтээрбыт, харуу-
таары олох агастанарбыт. Билигин ынак-
кунгара-таастара, арбаастара, сириннэр-
урукку ынаккага олох тийибэт. Мэчирдэн да-
маллаа өксөк булуо. Үлэм быһылар тах-
са сурулорун турусуан огукулаа ыларым
күнүс астарын балыккаан баран эмиз ферма-
бар тигэрү сурубуем. Билигин аспыл-
күмүс кайда аттарын сылдыбылтын сатаа-
саазабыллы. Хата, огулорум (байз-байза)
там улаан абырыллара.

Советтэ юмиз Сыланта баара, улаанна юрдийынан Арымлаах Борисов Егор Егорович улаһиыр. Производствон, үлэтин сатаах аттаран туруорар, кизин далайаһынаах салалтаах этэ. Хас бирдиги юмизэк бөлүмтө лөбдө, онно тэҥэ ирдэбиллээрдэ. Кинини кытта дьолбор биригэ үлэһэбитим. Отделение салалтата олоһорбун аһынан-үлүһүн хаачыһыра, олутун-масытын көрөллөрө. Үлү киһи суоһаах дьэбитим, Е.Е. Борисов кэнэ ниттэн үлэһэбит Н.Н. Попов, Н.Н. Чичигинаров эмиз дьолун салайар үкэтигэ буолбуттара. Арымлаах оҥуулатын директорта Макаров Михаил Петрович уонна онно кэмиз үлэһэбит уууруллар таһаһынан-сабынан улааһын көмөлөспүттэрэ. Советтун, нэһилигин көмөлөрүн биригэ төрөөтүбэрбин, алттыһабын дьомо аттараннар туруорбутум.

— дийн хэлсэн баран Гарсия Гаврильевна үлэ үерүүтүн билэгт Арыштаабы, аһынгаас санаалаах амарх дхонун-сэргэтин ахтан-санаан сырдыгын сырдаага, аргын агай мичээр-түн олоод.

Кини өссө да куураң-хааран туран үлэһилир санаалаарга арзэри, 90-с сылларга уларыта тутуу буолан осеххостар ыһыллан хаалбыттар. Онон Чурапчага көһөн кирибиз, "Агроснаб" Сэдьинэ ферматигар ыаннык-сынаабыта. Антон "Ремтех" 1999 с. пенсияга тахсар дэриэтих-үлэһитинэн үтүө суобастаахх үлэһэбиз. "Ремтех"тэ чэстээн-бочуоттаан бочуоттаах сыныналарга атыллыгыттар.

Гарсия Гаврильевна сырға таах хаалба-
та, оёолор бары атастарыгар турдулар. Ула-
хан уол Гарсия көргөннээх, 5 оёолоох, "Дор-
строй" ХЭО тракториһа, улахан кыыс Галина
көргөннээх, тубдуспансерға үлэлиир, Нико-
лай тилири кытта элэлээр токарь, Настя көр-
гөннээх, 2 оёолоох, атыһыт, Петро-слесарь,
суолу тутар-өрөмүөннүүр унаастах биир туту-
ах үлэһитэ. Григорьевтар Мурун-Тыымһыа
туелбаларыгэр сөбүлээн олохсуйбуттара 15 сыл
буолла. Бастаан утаа дыахта-уота суох буолан
сыл ахсын куортамыа олохон баран, сана-
дыа туттан киирдэнэр, күрүөлүннээ-хаалаһа
данн биһилин мус-хас олохтоох ыал буоллулар.
Эдэһийдэрэ Гарсия сайынныгы өттүгэр мачча-
раһаннэх сиргэ Молдыахынга сайыллы тахсан
үттүгүннээх ыйдарга үрүт илгэни үрүлүтэ
сыйдыар. Ол быһыһыгар үүт туттарбыт доккуму-
сунан аакса биһир үтүө күн үрүт ас кэһинилээ-
һимэх-билэ дыонугар, сизэннэригэр тийэк
кэлмэ, малларын кытта сэлэрҙэһинэ уонна
сарсынныгар хаһан да буһуот түбүктээх үлэти-
ге элэллээ-салайа барыа турдаҕа.

Надежда ДАНИЛОВА

Даллаах - Үүн таһаарһын таһыыга саха дьонун кыттыыта

ДУБА, ДЪААНЬК УОННА СЫАРБА

Олох эдэр саашыттан Аалзах-Үүн таһагасчыта буолбут чулуу улаһыт Василий Елисеевич Тарабукин амлаарыгар кичээниттик уура сыдыар күндү маллаах. Ол күөх кыраадалах, чөчөгөр төбөлөөх дуба элбэи кэспир, туһулуур кыктаах. Бү күндү мал убайа Бөгө Уохуктан тиксэн, түөрт көлүгэ таһагасчыта туһалан эдүрдүргүзэр Василий Елисеевичкэ хараллан сытар. Уохук Тарбыкын куустээк баллаҕыйыттан тасй Николай Ильичкэ, Ильичтэн Сэмэн Сэмизэбис Тарбыкынҥа сулуусалзан баран Василий Елисеевич кэрдээк илиитигэр түбөһөн, барыларыгар Аалзах-Үүн эрирдээх суолун энчирийбөккэ туораз, хаһыл аһаастары сийһитэн, дэ сыналаланан үтүөкөх сыһыаланга харалынна. Кини буолан, киил мастан кирибиллэн илени барытын уйдаа-тулуйдаа. Тарбыкыттар таһа дугалара тыйлааба-өстөөбө буоллар теһе эрэ элбэи, быһылданнаах суоллары, доһул куустэри сэлһэргэ этэй! Иччилэр, кэннээригэрэн үөскээбит таһагасчыттар оҕолоро күндү дубаны аба көлүгэ айдыбунньугун быһыһыттан муга сыйлыктаһа, кыһас-хомуруос оҕостуктара дик эриэһи баһарыллар.

Бү тэгэз тагагас сыарбатын ханна да мыгтахаа ибылы тутар дуга ис хошооно – тагагас тизэлэр сыарбата буолар. Тагагасчыттар барахсаттар үгүстэрэ мас уустара буоланнар. Ааллааха тахсалларыгар тэриллэрин бэйэлэрэ онгостолоро. Бопууртан Савин Дмитрий Петрович айанга сэтгэ сил сымдыбылын, сыарбатын бэйгэз бебу-таба гына онгосторун көрөн улааппыт хыһа Агафья Дмитриевна, аратын кэркэстээн, биир сыарбаны етөөр харайан, үрө сылдаар.

Оттон Сызгак кийгизгиз Сивцев Дмитрий Иванович Ааллазооа өйүтүн укта сымдыбыт дьаагыгын кыыга Еадрия Дмитриевна эмик күндү өйдөбүннүк онгостон үлүмүмүт.

Дээ, бу буглар төрөлүүтү кэриэстэрин, өйдүү-санын сүлдүн кинчээри ычмака "тыннаах" туолуу хаалары дээн. Өйдөөх дьон, хор, итинник дьаһанан кэлгенээр сибээстэрин олохтуулар, үтүө быгылары үөдүтү тураллар.

С. Г. СТАРОСТИН

Спорт

Спорт

Спорт

ХАНСАБАЙ БИБЛАБА

Чуралчы спортивной оройуон аатын ылыыта, кизг эйгэсэ билибитэ ыраатта. Ити ааты билиги аба көлүөсү тустууктарбыт урдүктүк тутан кэлбиттэрс. Ол да ийин кинилэр ситиһинилэринэн дыон-сарга үлөсөр, кизн туттар.

Бийигини, чуралчылары, билэлэр: тобус суду томторунан, уос номоҕор киһир улуу муһаа собогунан, үтөт поэт, сурыйааччы үөсүкүр сиригизин, үст баастан аар-саарга суралыһып ааттаах-суулаахх түстүктэринан, дуобатчыттарынан, орулуу көтөр онобустоох бэргэн ытааччыларынан, остуод кыра номоҕунан оонньосно күлүмнүүр уолаттарынан күлүстээх халсаһай сымса-быйыл дьомонан.

Айгир-сиклиг айлалтаар саамийн сэтгэн туураг хэмтгэр, ооко кириг-
зх ининиэ Чураалчы Иимилтэттэн биэр кэрэ мхэстэтгэр улуус хал-
сагайга федерацийтын тэрийиникэн үс калүенэ халсагайдытара
түмсэн аан бастахтын халсагай ишага ишлынна.

Дэз, кырдык даганы, ветеран хэлсэргийдтэргэ, муштуубт ыалдытэргэ өтөрүм умуллубат ыых бусан ааста. Быйыл улуусту хэлсэргийдтэргэ Чураччаг ыгыллыбыт республикатааҥы хамаандан күрүктэниигэ бастааннар кубогы илдьэ хаалыытара бийикэ хэлсэргэбит сайдан илэрин хаалыадык туолуур.

Халсадай нйыналар саванн табыгастах үгү кун туран бирдэ. Ыйыаы Новгородсгааы уокорук баһылыга, ОРС спордун маастара 1968 с. эрдэрдэргэ Советский Союз чемпиона С.С.Морфун алгыс тылынан аста, аал уоту оттон айылыганы арыылаах саламаатынан, кымылынан алатта, удук айылыертан долу-саргыны, эйэни көрдөстө. Ол кэнниттэн хатыч чарас сикизиркен добууоллатан улуустааы халсадайдаһан тустуу федерациятын председатели, Чураалчы сэмэньэтин баһылыга И.И.Окунешников, ЧГФКСИ ректора И.И.Готсцев, институт научнай үгүзэ проректора М.И.Лыткин, спорт, тыыл, үдэ ветерана М.Р.Сысаятын истинги өгөрдүзөтүлэр.

Түгүллөз бастагы жөлөк халсагайдык ветеранар улуустан бастагы республика чемпиона С.М.Неустроев, республика хас да түгүллөз чемпиона С.Е.Попов, республика ижги түгүллөз чемпиона Н.Г.Пудов, хас да түгүллөз приздер М.Р.Сысоятин, Н.А.Гуляев, П.И.Николаев уо.д.а. азардин эрачмендикти хааман кириллэр. Диктор хас биридди ветеран ситишмилерин докусун ытыс тааныштын ортулар азан ийитинлэрер уонка улуус халсагайга федерациятын

айдебунуук булактарын, мастал суруктары тутартаатмылар. Дыжуус-
кай куораттан кзлбиг малдыттар спорт маастардара В.Н.Алексеев,
И.И.Друзьянов, П.П.Сивцев, Е.Н.Старостин ууус Бочутунгай грамо-
тарларын наараадаланылар. Ыныаха мустубут дыну В.В.Кузьмин
истиги чырылганын 363023333.

Түбүлүктөн алаашын камниткан ымак смиринан спортивной соннуулар ыгытылынылар. Оттон хас бирдин ийини долгутар, сазмай тыгаашынынас күрөсүнөн, билген туар, саабыт төрт соннууута -халсабай булар. Чурангыттан, Мөңг-Ханаластан, Хангаластан, Эдиги-халстан, Аймагтан, Тааттаган, о.д.а. улуустарган институтка үөрэн сыйдыр уюлгетар ижи ымаагынга күрөс бийдыасталар. Күрөстөнигэ улуска эрэ буолбукка, республикага кизгикк билибит халсабай-дыгтар чабыкый мастарыстыбаларынан, күтүмэх халсыһыларынан сэргэситилер.

Түбүлгүзэ И.Г.Пудов тахымга охсон тизрэ анньыта, С.Е.Полосе түргэн хамсаныылар, С.М.Неустроев саргылаахтык тустууларга көстүлөһөн аастылэр. 62 кг ыйааһыннаахтарга Россия спордун маастар Данил Неустроев (Нуралчы) биригэн-бириг кыйаһылары ситиһэн, эриэлэстик баастаа. 62 кг үөһө ыйааһынга Монго-Хангаластан үөһө-из сылдыар студент Никифор Полосе чачы имгэстэ, халбархай тустуун көрдөрөн кыйаһылааһын таһыста, көрөөччүлэр билгирэбиллэрин ылла. 100 м суурууга студент Л.Бурнашев бастан предприниматель Г.Г.Дагданца олоктообул сыналлах биригэһин уонна харчынан биризмийэтиг ылан уордэ-көттө.

Халсагайга бастаабиттарга уснаа бириистээх миэстэлэргэ тикси-
биттэргэ "Куохаа" уснаа "Дагдаама" атыыһытара, спорт маастардара
А.С.Таныков, Н.Н.Жергин, предприниматель М.М.Пермяков олохто-
обут бириистэрэ туттарылыннылар.

Түгшүнүн туулан, улустайга халсагай Федерациятын тэрийки-
тинс халсагай инники сайдыгын туулан сийили хэлсэгилэр, эби
Федерация чилиннэра талынниилэр. Вегерн түстүктэр байлзрин
саналарын үлзлинниилэр, дэлдэргэ сэгэгтэн-сана кийилгилэр
таһаарылаха үлэни бегардилэр. Ыһах түһүлгэтэ Чуралгы марша
мунатанн түмүктэнэ.

Платон КОРКИН

ТАПТАЛА СУОХ СЫРДЫК СУОХ

Талтала суух киши –
соёдох,
Талтала суух сүрэх –
иччитэх,
Талтала суух-олох суух.
Талталтан сааланар
Тылбыт оһуордара,
Талталтан төртүтэнэр
Тойуктаах олонго,
Төгүрүк төрүүчүм
Төгүрүйэ оонньуура
Төрүт бэргэм
Төрүттээбит түбэжэ!

Ага АДАМОВА,
рты оркулатын
V903H334ЧИТЭ

ХААРТЫСКА

Хаартыска хамсаабат,
Хаартыска сагарбат,
Бейзбит күүлүктү
Тохтообут түгөнө.
Доборуум, эн көрүүй,
Харахын хамсатый,
Мин дизи мичээрден
Сүрэхлин долгутууй.
Хаартыска хамсаабат,
Хаартыска сагарбат,
Дылбабыт кэрчигэ,
Биир быстах көстүтэ.
Олохтук устусба,
Хаартыска хамсаабат,
Үй-саас тухары
Ааспаты санатты.

Света АФАНАСЬЕВА,
Чурапчытаабы
гимназия үөрэнэччиги.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 19 ИЮЛЯ						
Вторник, 20 июля						
Среда, 21 июля						
Четверг, 22 июля						
Пятница, 23 июля						
Суббота, 24 июля						
Воскресенье, 25 июля						
Уважаемые телезрители! Приносим Вам свои извинения за перерыв в вещании. До 14.00 14.00 Новости 14.10 Триллер "Двойной прощел" 16.10 "Женщины в любви" 17.00 Новости 17.20 Детективный сериал "Сезон охоты - 2" 18.30 Криминальная Россия 19.00 "Русская рулетка" 20.00 Вечерние новости 20.20 Премьера "Самый обаятельный и привлекательный. Шрилинг-70" 20.50 Сериал "Клон" 21.50 "Стирка на миллион" 22.00 Жди меня 23.00 Время 23.30 "Улицы разбитых фонарей" 02.40 Криминальная Россия 01.10 "Форс-мажор" 01.50 "Дэвид Копперфилд. Разоблаченная иллюзия" 02.20 Детективный сериал "24 часа" 03.10 Боевик "Воспламенение". До 05.00						
08.00 Телеканал "Доброе утро" 11.00 Новости 11.05 "Улицы разбитых фонарей" 12.10 Сериал "Клон" 13.10 "Ералаш" 13.20 "Кашки-мышки" 13.40 Дисней-клуб 14.00 Новости 14.05 Фильм Татьяны Лисицкой "Мы, неслеподлинсавшиеся" 15.30 "Звезды эфир" 16.00 "Женщины в любви" 17.00 Новости 17.20 Детективный сериал "Сезон охоты - 2" 18.30 Криминальная Россия 19.00 "Слабое звено" 20.00 Вечерние новости 20.20 Премьера "80 мгновений Татьяны Лисицкой" 20.50 Сериал "Клон" 21.50 "Стирка на миллион" 22.00 Фильм "Черный ворон" 23.00 Время 23.30 "Улицы разбитых фонарей" 00.40 "Убить Кеннеди" 01.40 Искатели 02.10 Детек. сериал "24 часа" 03.00 Триллер "Гарри, по прозвищу "Гвоздь". До 04.45						
08.00 Телеканал "Доброе утро" 11.00 Новости 11.05 "Улицы разбитых фонарей" 12.20 Сериал "Клон" 13.10 "Ералаш" 13.20 "Кашки-мышки" 13.40 Дисней-клуб 14.00 Новости 14.05 Фильм Татьяны Лисицкой "Мы, неслеподлинсавшиеся" 15.40 "Звезды эфир" 16.00 "Женщины в любви" 17.00 Новости 17.20 Премьера детективного сериала "Сезон охоты - 2" 18.30 Криминальная Россия 19.00 "Слабое звено" 20.00 Вечерние новости 20.20 Просто смейся 20.50 Сериал "Клон" 21.50 "Стирка на миллион" 22.00 Фильм "Черный ворон" 23.00 Время 23.30 "Улицы разбитых фонарей" 00.40 "Убить Кеннеди" 01.40 "Разведка. Версия для кино". "Майор Выхрь" 02.10 Детективный сериал "24 часа" 03.00 Боевик "Закон Мерфи". До 04.50						
08.00 Телеканал "Доброе утро" 11.00 Новости 11.05 "Улицы разбитых фонарей" 12.10 Сериал "Клон" 13.10 "Ералаш" 13.20 "Кашки-мышки" 13.40 Дисней-клуб 14.00 Новости 14.05 Фильм "Потому что люблю" 16.00 "Женщины в любви" 17.00 Новости 17.20 Премьера детективного сериала "Сезон охоты - 2" 18.30 Документальный детектив. "Вердикт оспариваю" 19.00 "Русская рулетка" 20.00 Вечерние новости 20.20 Премьера шоу в комедийном боевике "Тотальная слезка" 21.50 "Поле чудес" с Леонидом Якубовичем 23.00 Время 23.30 "Улицы разбитых фонарей" 00.40 "Человек и закон" 01.30 "Ударная сила" 02.00 "Место действия - Россия". "Я - солдат" 02.50 Фильм "Где угодно, только не здесь" (2000 год). До 04.50						
08.00 Телеканал "Доброе утро" 11.00 Новости 11.05 "Улицы разбитых фонарей" 12.10 Сериал "Клон" 13.10 "Ералаш" 13.20 "Кашки-мышки" 13.40 "Принцесса Сног" 14.00 Новости 14.05 Детектив "Убить лицеза" 15.40 Гени и злодеи 16.00 "Женщины в любви" 17.00 Новости 17.20 Премьера детективного сериала "Сезон охоты - 2" 18.30 Документальный детектив. "Вердикт оспариваю" 19.00 "Русская рулетка" 20.00 Вечерние новости 20.20 Премьера шоу в комедийном боевике "Тотальная слезка" 21.50 "Поле чудес" с Леонидом Якубовичем 23.00 Время 23.30 "Улицы разбитых фонарей" 00.40 "Человек и закон" 01.30 "Ударная сила" 02.00 "Место действия - Россия". "Я - солдат" 02.50 Фильм "Где угодно, только не здесь" (2000 год). До 04.50						
08.00 Новости 08.10 "Все путешествия команды Кусто" 08.50 Фильм "Тропой бескорыстной любви" 10.20 Игрой, гармонь, любовью! 11.00 Слово гостя 11.10 "Здоровье" 12.00 Новости 12.10 "Смех" 12.30 Тайны века 13.10 "Возвращение домой" 14.00 Новости 14.10 Комедия "Миллион в бранной корзине" 16.00 Дисней-клуб 16.30 Умники и умницы 17.10 "Живой Высоцкий" 18.00 Сериал "Приключения молодого Индианы Джонса" 19.50 Золотые годы Микки Мауса 20.00 Вечерние новости 20.10 Фильм "Калина красная" 22.00 "Кто хочет стать миллионером?" 23.00 Время 23.20 Премьера. Летний вечер на Первом канале 00.50 Комедия "Светлана" 03.00 Боевик "Отряд "Дельта". До 05.25						
08.00 Новости 08.10 "Все путешествия команды Кусто" 08.50 Фильм "Адмирал Нахимов" 10.20 Армейский магазин 10.50 Дисней-клуб 11.10 "В мире животных" 12.00 Новости 12.10 "Непугуемые заметки" 12.30 Показ всех домов 13.10 Док-шоу 14.00 Новости 14.10 Фильм "Дефективный детектив" 15.00 "Путешествия натуралиста" 15.40 Дисней-клуб 16.10 "Живой Высоцкий" 17.00 Ударная сила 17.30 Фильм "Случай в квадрате 36-80" 19.00 "Жизнь такой парень. Василий Шурин" 20.00 Вечерние новости 20.20 Комедия "Другая жизнь" 21.20 Фильм "Джордж и дружок" 23.00 Время 23.20 Боевик "Цепная реакция" 01.20 Бокс. Рикки Халтон - Карлос Вилчес 02.20 Триллер "Джоннифер воюет". До 04.40						
11.45 Комедия "Астерикс и Обеликс. Миссия Клеопатра" 14.00 ВЕСТИ. 14.10 ВЕСТИ-МОСКВА 14.30 "Мой серебряный шар" 15.25 детективный сериал "Противостояние". 1985 г. 16.40 ВЕСТИ-МОСКВА 17.00 ВЕСТИ 17.10 Т/с "Агентство "Золотая пуля" 18.05 Т/с "Бедная Настя" 19.00 "Коммисар Рекс" 20.00 ВЕСТИ 20.50 "Спокойной ночи, малыши!" 20.55 РУССКАЯ СЕРИЯ. Александр Домогаров и Владимир Ильин в детективе "Марш Турецкого. Ночные волки" 22.30 ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ. 22.50 ВЕСТИ-МОСКВА 23.10 Дневник фестиваля "Славянский базар-2004". День Украины. Гала-концерт. 00.25 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. ПРЕМЬЕРА. Иэн Харт и Брайан Кокс в криминальной драме "Вылитый Сизарг" 02.30 "Дорожный патруль". До 02.43						
05.00 "Доброе утро, Россия I" 08.45 Т/с "Бедная Настя" 09.45 Т/с "Директория смерти". 10.40 ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ. 11.00 ВЕСТИ 11.30 ВЕСТИ-МОСКВА 11.50 Т/с "Марш Турецкого" 13.15 "Городок" 13.45 ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ 14.00 ВЕСТИ 14.10 ВЕСТИ-МОСКВА 14.30 "Мой серебряный шар" 15.25 Т/с "Противостояние" 16.40 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА 17.00 ВЕСТИ 17.10 Т/с "Агентство "Золотая пуля" 18.05 Т/с "Бедная Настя" 19.00 "Коммисар Рекс" 20.00 ВЕСТИ 20.50 "Спокойной ночи, малыши!" 20.55 Т/с "Марш Турецкого. Грозный истребитель" 22.50 ВЕСТИ-МОСКВА 23.10 Дневник фестиваля "Славянский базар-2004". День Белоруссии. Гала-концерт. 00.25 ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ. 00.40 Фильм "Эпоха". 2000 г. 02.35 "Дорожный патруль". До 02.48						
05.00 "Доброе утро, Россия I" 08.45 Т/с "Бедная Настя" 09.45 Т/с "Директория смерти". 10.40 ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ. 11.00 ВЕСТИ 11.30 ВЕСТИ-МОСКВА 11.50 Т/с "Марш Турецкого" 13.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ. 14.00 ВЕСТИ 14.10 ВЕСТИ-МОСКВА 14.30 "Мой серебряный шар" 15.25 Т/с "Противостояние" 16.40 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА 17.00 ВЕСТИ 17.10 Т/с "Золотая пуля" 18.05 Т/с "Бедная Настя" 19.00 "Коммисар Рекс" 20.00 ВЕСТИ 20.50 "Спокойной ночи, малыши!" 20.55 Т/с "Марш Турецкого" 22.50 ВЕСТИ-МОСКВА 23.10 Дневник фестиваля "Славянский базар-2004". 01.15 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ. 01.30 КИНОКАДЕМИЯ. ПРЕМИЯ ЛЕВ ДЕЛЛЮКА Фильм "Маленькая женщина" (Франция-Италия). 1970 г. 02.35 "Дорожный патруль". До 03.28						
05.00 "Доброе утро, Россия I" 08.45 Т/с "Бедная Настя" 09.45 Т/с "Директория смерти". 10.30 "Хи". Маленькие комедии. 10.45 ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ. 11.00 ВЕСТИ 11.30 ВЕСТИ-МОСКВА 11.50 Т/с "Марш Турецкого" 13.50 ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ. 14.00 ВЕСТИ 14.10 ВЕСТИ-МОСКВА 14.30 Комедия "Моялы". 1992 г. 16.25 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ. 16.40 ВЕСТИ-МОСКВА 17.00 ВЕСТИ 17.10 "В поисках приключений". 18.05 "Комната смеха" 19.00 "Коммисар Рекс" 20.00 ВЕСТИ 20.50 "Спокойной ночи, малыши!" 20.55 "Народный артист". Гала-концерт в Государственном Кремлевском дворце. 23.10 Елена Яковлева, Анатолий Кузнецов и Николай Бурляев в остроконечном фильме "Русская рулетка". 1990 г. 00.50 НОЧНОЙ СЕАНС. Дрон Трахтс и Дастин Хоффман в фильме "Безумный город" 03.05 "Дорожный патруль". До 03.18						
06.00 К 75-ЛЕТИЮ ВАСИЛИЯ ШЛАХИНА. Фильм Марина Хвостова "Два Федора" 07.25 ПРЕМЬЕРА. "Детей Вуды". Мультсериал (США) 07.45 "Золотой ключ" 08.05 "Русское лето" 08.40 "Не скучай!" 09.30 "Утренняя почта" 10.00 "Симоланорама" 10.45 Фильм "Одноклассники" 12.45 "Пирамида" 13.15 "Клуб сенаторов" 14.00 ВЕСТИ 14.20 Детектив "Следствием установлено". 1980 г. 16.00 Фильм "Война на бобовом поле Милларо" (США). 1988 г. 18.00 Торжественная церемония закрытия XII Международного фестиваля "Славянский базар в Витебске" 20.00 ВЕСТИ 20.25 "Честный детектив" 20.55 Боевик "Поллибийский из Боевик Хинто-3" (США). 1994 г. 22.55 Фильм "Мы были солдатами" 01.35 Футбол. "Локомотив" (Москва) - "Динамо" (Москва). 02.30 "Кинескоп" 03.20 "Формула-1". Гран-при Германии. До 04.30						
05.55 Фильм Элиа Казана "На восток от Эдема" (США). 1955 г. 07.45 ПРЕМЬЕРА. "Детей Вуды". Мультсериал (США) 08.05 Сериал "Дружная семейка" 09.05 "ТВ Битва шоу" 09.25 ВЕСТИ-МОСКВА 10.05 "Городок" 10.40 Фильм "Командир скотской "Шуш". 1972 г. 12.45 "Пирамида" 13.15 "Крейсер "Варяг" 14.00 ВЕСТИ 14.20 "Крейсер "Варяг" 15.10 "Комната смеха" 15.50 Слог Фомин, Армен Димитрачян и Сергей Никоненко в детективе "Игра в карты" 18.00 Комедия "Конюшники в Витебске" (США). 1997 г. 20.00 ВЕСТИ 20.15 ПРЕМЬЕРА. "Русский Ирак". Фильм Александра Минакова. 21.00 Комедия "Охотники за призраками" (США). 1984 г. 23.05 Фильм "Мечта об Аргентине" 01.05 "Чемпионат мира по автогонкам в классе "Формула-1". Гран-при Германии. Трансляция из Хоккенхайма. До 03.09						
05.00 УТРО НА НТВ 06.45 Сериал "ДЕНЬ РОЖДЕНИЯ БУРЖУА" 09.00 "СЕГОДНЯ УТРОМ" 09.25 "ЖЕНСКИЙ ВЗГЛЯД" 09.55 "ПУТЕШЕСТВИЯ НАТУРАЛИСТА" 10.30 "СТРАНА СОВЕТОВ" 11.00 "СЕГОДНЯ" 11.30 Фильм "НЕУЛОВИМЫЕ МСТИТЕЛИ" 13.05 "ВРЕМЯ ЕСТЬ" 13.35 "ПРОТОКОЛ" 14.00 "СЕГОДНЯ" 14.35 "ПРИНЦИП ДОМИНО" 16.00 "СЕГОДНЯ" 16.35 "ДИКИЙ МИР" 17.35 "ПРОТОКОЛ" 18.00 "СЕГОДНЯ" 18.40 Детектив на НТВ. "ЛЕДНИКОВЫЙ ПЕРИОД" 19.50 Сериал "СТРАНСТВИЯ И НЕВЕРОЯТНЫЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ ОДНОЙ ЛЮБВИ". 5 серия 21.00 Сериал "СТРАНСТВИЯ И НЕВЕРОЯТНЫЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ ОДНОЙ ЛЮБВИ". 1 серия 21.40 Сериал "НЕУДАЧА ПУАРО". 1 серия 22.50 Сериал "ДЖЕЙК 2.0" 23.50 "СЕГОДНЯ"						
05.00 УТРО НА НТВ 07.50 "ДЕНЬ РОЖДЕНИЯ БУРЖУА". 2 серия 09.00 "СЕГОДНЯ УТРОМ" 09.25 "ИХ НРАВЫ" 10.20 "СТРАНА СОВЕТОВ" 11.00 "СЕГОДНЯ" 11.35 Фильм "НОВЫЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ НЕУЛОВИМЫХ" 13.15 "ВРЕМЯ ЕСТЬ" 13.35 "ПРОТОКОЛ" 14.00 "СЕГОДНЯ" 14.35 "ПРИНЦИП ДОМИНО" 16.00 "СЕГОДНЯ" 16.35 "ДИКИЙ МИР" 17.35 "ПРОТОКОЛ" 18.00 "СЕГОДНЯ" 18.40 Детектив на НТВ. "ЛЕДНИКОВЫЙ ПЕРИОД" 19.50 Сериал "СТРАНСТВИЯ И НЕВЕРОЯТНЫЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ ОДНОЙ ЛЮБВИ". 2 серия 21.00 "СЕГОДНЯ" с Кириллом Поздняком 21.40 ПРЕМЬЕРА. Сериал "ДЖЕЙК 2.0" /США/ 22.45 ПРЕМЬЕРА. Сериал "ЛЮБОВНЫЕ АВАНТЮРЫ" 23.55 "СЕГОДНЯ" с Ольгой Беловой						
УВАЖАЕМЫЕ ТЕЛЕЗРИТЕЛИ! В СВЯЗИ С ПРОФИЛАКТИЧЕСКИМИ РАБОТАМИ, ВЕЩАНИЕ ТЕЛЕКАНАЛА НАЧНЕТСЯ В 16.00. ПРИНОСИМ ИЗВИНЕНИЯ ЗА ПРИЧИНЕННЫЕ НЕУДОБСТВА 16.00 "СЕГОДНЯ" 16.30 "ДИКИЙ МИР" БОРЬБА ЗА ВЫЖИВАНИЕ. Киты во льдах 17.35 "ПРОТОКОЛ" 18.00 "СЕГОДНЯ" 18.40 Детектив на НТВ. "ЛЕДНИКОВЫЙ ПЕРИОД" 19.50 Сериал "Странствия и невероятные приключения одной любви". 4 серия 21.00 "СЕГОДНЯ" 21.40 ПРЕМЬЕРА. Сериал "ДЖЕЙК 2.0" /США/ 22.45 Чарльз Бронсон в боевике "Красное солнце" 00.00 "СЕГОДНЯ" 00.35 Боевик "Красное солнце"						
05.00 УТРО НА НТВ 07.50 Сериал "ДЕНЬ РОЖДЕНИЯ БУРЖУА" 09.00 "СЕГОДНЯ УТРОМ" 09.25 "ФАКТОР СТРАХА" 10.20 "СТРАНА СЧЕТОВ" 11.00 "СЕГОДНЯ" 11.30 Приключенческий фильм "КОРОНА РОССИЙСКОЙ ИМПЕРИИ, ИЛИ СНОВА НЕУЛОВИМЫЕ". 2 серия 13.05 "ВРЕМЯ ЕСТЬ" 13.35 "ПРОТОКОЛ" 14.00 "СЕГОДНЯ" 14.35 "ПРИНЦИП ДОМИНО" 16.00 "СЕГОДНЯ" 16.35 "ДИКИЙ МИР" 17.35 "ПРОТОКОЛ" 18.00 "СЕГОДНЯ" 18.40 Детектив "ЛЕДНИКОВЫЙ ПЕРИОД" <						

ЭЗЭРДЭЛИИБИИТ!

Күндү эдийибитин, балтыбын, Россия норуотун үөрлөрүнүн туйгун, педагогический үлэ ветераны, туйгун категориядаа биология учууталыи МИХАИЛОВА Христина Дмитриевна 55 сааскын туол-буккан ис сүрктөн иттикти-истиник эзэрдэлиибит!

Бийиги эн 30-чэ сыл харыс да сирин халбарымбаха төрөөбүт-үөскөбүт болгонго ыччата үөрктэнэргэр дьолун кылааты килэр-бикимон, бийиги да үлэ үлүгэр сылдан улуустаагы олимпиадаларга, республикатаагы научнай багыстарга ситимилээктик кыттаргынан ким туттабыт, үөсөбүт.

Баарабыт кылаанх даруубуйаны, үлэбэр өсө ситимилэри, айы-лин кыта сырдык санаа, үөрү эр дүөрлөстүч, олохор барыта ээргэ буолун. Кэргэни, оолорун, сизинг, аймактарыг тапталар-дынан ууттанан үлүнүк дьоллоотук олор.

Биргэ төрөөбүттэриг, аймактарыг.

Күндүтүк саныр дүгэбигин Марианна Ивановна ЯКОВЛЕВАНЫ үлэ аңардаах үбүлүгүнэн иттикти-истиник эзэрдэлиибит!

Эн үлэ аңарын устатыг дьонго-сэргэсэ үтүө майгыгынан, ээргэ-сыйыгыгынан бийикэ барыбыгыг үтүө хоһоор буоларыг. Чугас дьонун, аймактарыг тустарыг эхсэбүт кылааныг, сүбө-амаг ийик барыа махталытын тиздэбүт.

Баарабыт кылаанх даруубуйаны, үлэбэр ситимилэри, тус олох-тор дьолу-соргуну. Кырдым кыттыстаатын, ыары ыалластаатын, эргэ-эңдэстэтиг. Оолорунг, кэргэниг тапталарыг утуттанан, бар дьон-мунг сылаас сыйыгыгыгэр бигэни баа санааг барыта туолун дьон алгыс тымбытын этэбүт.

Саввиннар, Шестаковтар.

Күндү балтыбын ЕЛИСЕЕВА Наталья Дмитриевна ситимилээктик үөрөнүн, диссертациягын үрдүк таһымнаахтык көмүскөн психологический наука кандидата буолбукунан, кийимилэин ЕЛИСЕЕВА Екатерина Иосифовна СГУ медицинский факультетин ситимилээктик үөрэнэн бүтэрибиккэн олус үөрэн, дьолуун туран ис сүрктөн эзэрдэлиибит!

Баарабыт бу талан ылыт идэбигэр элбэк ситимилэри, кылаанх даруубуйаны, олохторуг үтүс үөрүнү, дьолу-соргуну.

П.В.Макаров, К.В.Макарова, Л.В., Н.Н. Аммосовтар уонна кинилэр дьэ кэргэттэрэ.

АТЫЛЫЫБЫТ

Оуаллык сүүрү сылдар, үчүгэй туруктаах, 1992 с. бортовой УАЗ массынаны 50 тыл, солкуобайга уонна 1995 с. "Урал" мотоциклы 10 тыл, солкуобайга. Билсэр телефонугу: 42 - 170. Адырыспыт: Восточная ул., 29.

х х х

1994 с., үчүгэй туруктаах "Иж - Ю - 5" көлөсөөлөөх мотоциклы. Билсэр тел.: 41 - 373 (үлэ кэмигэр), 41 - 334 (күнхэ).

х х х

Чурапчы салинньэтин Константин ул. 21 №-дээх дьэтигэр толору ханчыллылаах үс хостох квартираны. Билсэр тел.: 41 - 611.

х х х

Чурапчы салинньэтигэр үлэйдэлаах 2 дьэ атыланар. Бирэ маданын буолан туар. Кыра түтүлүрдээх, рыноктан чүгас. Адырыг: Карл Маркс ул., 24. Билсэр тел.: 42 - 224. (сизэстээнчи).

х х х

ЛТЗ - 60 тракторы. Сыаната кэпсэтигэн. Билсэр тел.: 24 - 308.

х х х

Оуаллык от охорун. Билсэр тел.: 27 - 543.

х х х

2001 с., үчүгэй туруктаах (ГУР-даах) УАЗ - локс массынаны. Билсэр тел.: 41 - 529, 41 - 976.

х х х

Бас ыйыгар төрөөбүт орус олоох ынар ынагы тууу матырыаалыгар атасталабыт эбэтэр атылыбыт. Сыаната кэпсэтигэн. 6-10 саастаах орус олоох 2 тыл. солк. "Сатурн" велосипеды. Билсэр тел.: 42 - 425.

Утерян паспорт на имя Неустроева Владимира Прокопьевича. Нашедших просьба сообщить за вознаграждение по тел. 41 - 957 или обратиться по адресу ул. Юбилейная, 16.

Тыыл, үлэ ветерана, Чурапчы салинньэтин олохторо

ДЯЧКОВСКАЯ Мария Ивановна өлбүтүн оолоругар, сизнэригэр, аймактарыг дириг кутурбаммытын тиздэбүт.

Дьячковскайдар, Макаровтар, Нератова Анна Михайловна.

Чурапчы салинньэтин олохторо

ПАВЛОВА Наталья Ивановна эдэр сааһыгар соһумардык өлбүтүн кутурбаннарын тиздэллэр:

—Убаастыг, чүгас дьонноруг Иван Михайлович Павлова, Ирина Семеновна, Иван Иванович Павловтарга, убайыг, уолугар Ваняга сизэ, кыстара, балта, ийэ Наталья Ивановна ырахан ыарыттан өлбүтүн Дьокуускайтан, Мэнэ-Хангаластан, Эбээн-Бытантайтан, Нерюнриттан, Чурапчыттан М.М.Тарабукина, Тарабукиннар, Стручковтар, Киприновтар, Христоросовтар, Кардашевскайдар.

—Таллаах оолоро, сизнэро Наталья Ивановна эдэр сааһыгар соһумардык өлбүтүн ийэтигэр, аратыг, эбэтигэр, убайыг, уолугар, аймактарыг Алексеевтар, Ивановтар, Борщевтар.

—Наталья Ивановна өлбүтүн төрөлүттэриг, уолугар, аймактарыг Дьячковскайдар, Макаровтар, Нератова Анна Михайловна.

—Павлова Наташа эмискэ ылдын өлбүтүн ийэтигэр Ирина Семеновна, аратыг Иван Ивановичка, убайыг Ваняга, уолугар Уйбанчыкка, эбэтигэр Иван Михайловичка, бары аймактарыг табаарыстарга, дьүгэлэрэ Уля, Маша, Ира, Аня, Лена, Собакиннар, Шамаевтар, Романовтар, Никитовтар, Варламовтар, Айта, Роза, Болтонготтон Васильевтар, Соловьевтар дьэ кэргэттэрэ.

Редактор э. т. Г. И. ГОВОРОВА.

ААДЫРЫСПЫТ: 678670,

Чурапчы сэл., Карл Маркс ул., 26 "а".

ТЕЛЕФОННАРЫТ:

редактор - 41-332, отделлар - 41-265.

E-mail: Osanaoloh@churap.sakha.ru

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, Чурапчы улууну "Сана олох" редакционной-издательский холбоһук государственной учреждение, Маассабай информация средстволорон туһунан РФ Сокуоннарын тутуһуну контуруоллуур уонна регистрациялар РФ бачээкэ СР региональной управлениетыг 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрацияламыт нүмэрэ - ПИ №19-0423.

"Сана олох" редакционной-издательский холбоһук ГУ. Офсетной бачээт. Сааһын № 85. Тираж 1868. 16. 07. 2004 с. бачээкэ барылына. Хоһыат нэдиэлэ үстэ: олутурун-уука, чаппыргэ уонна субуотага тохсар.

Кэрэктэбил

КЭРЭНИ КЭРЭНЭЛИИ СЫЛДЫАБА

Таттыр оорбут, сизммит, быраппыт НИКОЛАЕВ Валерий Веркатиович 1979 сыллааха бэс ыйын 23 күнүгэр Нурба улууну Хорула нэһилиэгэр Мотрена Семеновна, Веркати Димитриевич Николаевтарга иккис оонсон күн сирин көрбүт.

Төрөлүттэрэ талтаан Валераны Алик дьэн ааттыылара. Кыра сааһыттан эйгэс, күлүн минчилий сылдар, истин сыйынаах оо буола улаппыта. 1986 с. оокуола боруугун атыллан малнайгы кылааска үөрэнэ киирбитэ. Хорула орто оокулатын 1996 сыллааха бүтэригэ. Оокуола үөрэнэ сылдан спордунан дьарыктаммыта, оройуонга бастаах мизэстээх ытаачы элэ, оолтон эр элбэхтик тартынара. Оокуоланы бүтэригэр суоллар праватын ылыта. Маассынаны үгүстүк өрөмүсүнүрө, И-иһиттэн бабаран туран техниканан

дьарыктанара. Дьобурдаах буолан быстах кэнигэ Хорула орто оокулатыг оолоро компьютерга үөрэллэ. ЖОХ-га үлэни сылдыбыта. "Мелиорация" ГУП-ка суоллардаабыта. Оо эрдүттэн бултуурун, балыктырын, айылдаа сылдырын олус сөбүлүрө.

2001 с. тыа хаһаайыстыбатын академиятыг инженер-механик идэтигэр кэтиктэн үөрэнэ киирбитэ. Кэни ылдыр буолан үөрэни бүтэригэ. Улаатан баран Хатылыга эбэтигэр Татыйыска куруутун күлэйдин кэлэ. Төһө да аныгы үлэс оолдорбут, сурусу өтүгэр мөлөх дьон буоламмыт Хоруланы кыта сибээстэтин Алик ситиминиэ. Көрсө-самы кийибит Алик быйыл саас Дьокуускай куоракка Медицинский кинигэ көрдөр кэни баран талтыр, ахтар дьонугар-эбэтигэр Татыйыска, убайыг Бүөккэс кэни астылбанын таһааран, дьолдугар Хорула

адыах хонугунан төнөөрү сылдыбыта. Убайы Сергейи кыта Туолумага атынан куусту киирэ сылдыбытара, дьолу сирэ кула-хаһа суолун сөхтүтэ.

Дьылба-хаан ыйыга буоллаа, күндү кийибитин Валераны бу сыл бэс ыйын 2 күнүгэр өлөр-өлү соһуучу билдээн илдэ барда. Эдэр сааскар күлүм курдук кэлэн аастыт олохор үтүөнү-кэрэни кэрэлини сылдыбытын бийиги сүрэхлэтигэр тынынаах өйдөбүл буолан хааллаа. Көмүс унуоһун дьолдуг курдук саныр Хатылыга кистэбиллэ 40 хонуга ааһа оуста. Күн оорбут, сизммит Валера - Алик быда дьылларга бырастын, үлүн уугар сымаастык уугу.

Ийэтэ, атата, эбэтэ, санаһа, убайдара, эдийидэрэ, бырааттара, балыстара.

Педагогический үлэ ветерана, Чурапчы салинньэтин олохторо

СИВЦЕВ Егор Егорович

ыарахан ыарыттан өлөн туорабытынан кутурбаннарын тиздэллэр:

—Уолугар Гошага, кийитигэр Саргыга, сизнэригэр "У Егора" маданын коллектива.

—Таллаах атата Егор Егорович ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытынан кыһыгар Маргарита Егоровнага дьүгэлэрэ Гульнара, Анна.

Чурапчы салинньэтин олохторо

АРЖАКОВ Виктор Николаевич

соһумардык олохтон туорабытынан кутурбаннарын тиздэллэр:

—Күндүтүк саныр выпускниктара Аржаков Витя эдэр сааһыгар соһумардык өлбүтүн кэргэнигэр, оолоругар, ийэтигэр, аратыг, биргэ төрөөбүттэригэр улуустаагы гимназия администрацията, коллектива.

—Биргэ үөрэммит табаарыстара, үөрэллэ оолоро Аржаков Виктор Николаевич эдэр сааһыгар соһумардык өлбүтүн төрөлүттэригэр, биргэ төрөөбүттэригэр, аймактарыг биргэ үөрэммит оолоро, учууталлара А.Н.Коркина, Т.В.Палова.

—Күндү уоллара, "Арчы" үөрэтэр ким үлэһитэ Виталий эмискэ ылдын олохтон туорабытынан төрөлүттэригэр, табаарыстарыг Розалия Лукинча, Николай Афанасьевич Аржаковтарга, кинилэр дьэ кэргэттэригэр Карповтар.

Күндү оом, быраппыт, убайыт, абатыт, Одулуун нэһилиэгин олохторо

СЕДАЛИЩЕВ Николай Борисович

хоһолтоохтук күн сириттэн туорабытын диригтик курутуун туран аймактарыг, билэр дьонугар иһитинэрэбит.

Абата, эдийидэрэ, бырааттара, балтылара, кийиттэрэ, күтүттэрэ, оолоро.

Кутурбаннарын тиздэллэр:

—Таллаах бырата Николай Борисович хоһолтоохтук өлбүтүн эдийийгэр "Маарыкчаан" ПО үлэһитигэр Седалищева Ульяна Борисовнага "Маарыкчаан" ПО бырабыланыта, профкома.

Таттыр быраата, Чурапчы салинньэтин олохторо

НИКОНОВ Семен Егорович

эдэр сааһыгар хоһолтоохтук олохтон туорабытынан эдийийгэр Дария Егоровна, күтүттүг Андрей Иванович Никитинэргэ кутурбаммытын тиздэбүт.

Табаарыстарыг, дьүгэлэриг.

Күндүтүк саныр таллаах ийэбит, эбэбит, хос эбэбит, хоту көһөрүлүү кыттылааба, тыыл, үлэ ветерана, Төлөй нэһилиэгин олохторо

МАЛЫШЕВА Зинаида Афанасьевна

от ыйын 16 күнүгэр соһумардык ылдын өлбүтүн чүгас аймактарыг, билэр дьонугар иһитинэрэбит.

Оолоро, сизнэро, хос сизнэро, күтүттэрэ, кийиттэрэ.

Кутурбаннарын тиздэллэр:

—Тыыл, үлэ ветерана, хоту көһөрүлүү кыттылааба Малышева Зинаида Афанасьевна ыарахан ыарыттан өлөн туорабытынан оолоругар, чүгас дьонугар Төлөй нэһилиэгин дыаһалтата, кырдыаастарын сибэтиэ.

—Күндү, таллаах ийэлэрэ, эбэлэрэ, үтүө-мааны ыткыыр кийилэрэ Зинаида Афанасьевна күн сириттэн барытынан оолоругар Викторга, Михаилга, Николайга, Зинаидега, Галинага, Варварага, кинилэр дьэ кэргэттэригэр Чурапчытан Евдоким, Николай Кожениннар.

Уус-Алдантан төртүтээх Дьокуускай куорат олохторо, үлэ ветерана

КОЛОДЕЗНИКОВ Ким Егорович

өлбүтүн биргэ төрөөбүт балтыгэр Тарютина Клара Егоровнага уонна кини дьэ кэргэттэригэр дириг кутурбаммытын тиздэбүт.

Мугудайтан И.И.Сивцев дьэ кэргэттэрэ.

Автор суругар атыллар санаа редакция позициятыг ылдын сөп түбэхэр буолбатах. Суруха ыйылар чакчылар кырдыктаахтарыг апиитиниһи автор тус бэйэтигэр сүгэр.